

CUPRINS

<i>Cuvânt înainte</i>	5
<i>Abrevieri</i>	8

Arheologie

<i>Săpăturile de la Histria</i>	13
<i>Sectorul Cetate, Străzi</i>	14
<i>Sectorul de la vest de zidul de incintă din valul al III-lea</i>	29
<i>Sectorul central al cetății: Punctul D</i>	43
<i>Sectorul de la vest de zidul de incintă din valul al III-lea</i>	50
<i>Sectorul central al cetății – Punctul D</i>	59
<i>Sectorul central al cetății. Punctul D</i>	69
<i>Sectorul central al cetății. Punctul D5 și D6</i>	72
<i>Săpăturile arheologice de la Mangalia (Callatis) din anul 1959</i>	83
<i>Primul papirus descoperit în Europa</i>	108
<i>Raport preliminar asupra săpăturilor efectuate în anii 1962-1967 în castrul roman de lângă Câmpulung-Muscel (Jidova)</i>	114
<i>Il castro romano di Jidava sul limes transalutanus</i>	134

Prelegere festivă

<i>Două momente de răscruce în istoria europeană: 1. Convertirea la creștinism a împăratului Constantin cel Mare (anul 312) și 2. Schisma cea mare între cele două Biserici: Ortodoxă și Romano-Catolică (1054). Fapte și învățăminte pentru viață</i>	139
--	-----

Aniversări ocazionale

<i>Catedra de Bizantinologie</i>	169
<i>Frăția Ortodoxă Română rediviva</i>	175
<i>Frăția Ortodoxă Română în anul 1997</i>	179
<i>Evocare. Alexandru Elian (octombrie 1910 – ianuarie 1998)</i>	183
<i>Patriarhul DANIEL al României la un deceniu de slujire.</i>	
<i>Inventor et renovator a fundamentis</i>	186
<i>Înaltpreasfințitul Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos – file de profil spiritual</i>	191

Scripta varia

<i>Vestițiile romane de la Adamklisi</i>	197
--	-----

Emilian Popescu

<i>Les vestiges romains d'Adamklissi</i>	210
<i>Nașterea creștinismului la români</i>	224
<i>Creștinismul la români. Rădăcinile lui răsăritene</i>	229
<i>Creștinismul în România în primele veacuri în lumina noilor cercetări istorice, epigrafice și arheologice</i>	234
<i>Vechimea creștinismului românesc</i>	243
<i>Teofil, cel mai vechi episcop în Eparhia Buzăului</i>	249
<i>Sfinții Martiri Epictet și Astion</i>	259
<i>Sfântul Bretanion (Vetranion)</i>	269
<i>Sfântul Theotim, episcopul Tomisului (cca. 390-407)</i>	275
<i>Sfinții Martiri „de la Niculișel”: Zotikos, Attalos, Kamasis și Philippos</i>	282
<i>Sfântul Mucenic Emilian din Durostorum</i>	287
<i>Din nou despre Sfântul Emilian, martir la Durostorum (18 iulie 362)</i>	292
<i>Câteva precizări în legătură cu continuitatea urbană între Antichitate și Evul Mediu</i> <i>Sfântul Teoctist</i>	309
<i>Câteva repere preliminare la spiritualitatea ortodoxă din Țările Române în secolul al XVIII-lea</i>	321
<i>Einleitende Merkzeichen zum Verständnis der orthodoxen Spiritualität in den rumänischen Fürstentümern des 18. Jhr</i>	335
<i>Sfârșitul vieții pământești a Sfântului Calinic de la Cernica în lumina hagiografiei ortodoxe</i>	350
<i>Contribuții la geografia istorică a Imperiului Bizantin: I. Provincia Scythia</i>	365
<i>Contribuții la geografia istorică a spațiului balcano-dunărean în secolele V-VIII e.n. Rezumatul tezei de doctorat</i>	392
<i>Contributions à la géographie historique de la Péninsule Balkanique aux Ve-VIIIe siècles de notre ère</i>	414
<i>Une liste des cités grecques datant du VIe siècle de notre ère</i>	437
<i>Din tradiția monahal-bisericească bizantină. Spitalul de la Mănăstirea Pantocrator din Constantinopol (secolul al XII-lea)</i>	448
<i>Câteva considerații cu privire la educația școlară și cariera didactică a Sfântului Constantin-Cyrl</i>	455
<i>Considérations sur les études et l'activité didactique de Constantin-Saint Cyrille</i>	469
<i>Germania și începuturile bizantinologiei românești</i>	484
<i>Deutschland und die Anfänge der rumänischen Byzantinistik</i>	500
<i>Vocabular regional din județul Vâlcea</i>	517
<i>Vocabular regional din județul Sibiu</i>	519
Evocări și necrologuri	
<i>Câteva gânduri de la terminarea Seminarului</i>	523
<i>Profesorul Constantin Balmuș (25 mai 1898 – 17 iulie 1957): în amintirile unui fost student</i>	528

Cuprins

<i>Prețuire adâncă. Trecerea la cele veșnice a Preacucernicului preot prof. dr. Nicolae Șerbănescu (1914-1999).....</i>	532
<i>Teodor M. Popescu. Câteva amintiri ale unui fost student.....</i>	557
<i>Dr. Horia Slobozeanu.....</i>	566
<i>Patriarhul Justinian Marina al României în câteva dintre amintirile mele.....</i>	569
<i>Louis Robert (1904-1985).....</i>	577
<i>Louis Robert (1904-1985).....</i>	584
<i>Funeraliile lui Louis Robert.....</i>	589
<i>Îndurerată familie, întristată adunare.....</i>	596
<i>Mult îndurerate și iubite pr. Voicescu, îndurerată familie, întristată adunare!.....</i>	598
<i>Prof. univ. dr. Traian Diaconescu. Mare clasicist român și savant de prestigiu.....</i>	601
<i>Paul Emile Lemerle (23 aprilie 1903 – 17 iulie 1989).....</i>	604
<i>Ultima rugăciune a părintelui Dumitru Stăniloae.....</i>	611
<i>Părintele arhimandrit Ilie Cleopa în câteva dintre amintirile mele.....</i>	620
<i>Părintele arhimandrit Ioanichie Bălan. Hagiograf și cronicar al spiritualității vremii sale.....</i>	625
<i>Profesorul D.M. Pippidi a împlinit 70 de ani.....</i>	629
<i>Le professeur D.M. Pippidi à 70 ans.....</i>	650
<i>Un călugăr evlavios și cărturar.....</i>	658

Interviuri

<i>Cum, când și de a apărut monahismul?.....</i>	663
<i>Academicianul Emilian Popescu: „M-am străduit să-mi îndeplinesc datoriile față de Biserică și neamul românesc”.....</i>	673
<i>Constantin cel Mare și Edictul de la Milan.....</i>	681
<i>Dialog cu academicianul Emilian Popescu: Sfântul Andrei, părintele creștinismului românesc.....</i>	690
<i>Interviu cu academicianul Emilian Popescu la Duminica Sfintei Cruci.....</i>	695

Congrese și rapoarte

<i>Primul Congres internațional de studii balcanice și sud-est europene.....</i>	707
<i>Bericht über ein Corpus der spätgriechischen und spätlateinischen Inschriften aus Rumänien.....</i>	712
<i>Al XV-lea Congres Internațional de științe istorice. Raport asupra lucrărilor Comisiei Internaționale de Istorie Eclesiastică Comparată.....</i>	716
<i>Al XVI-lea Congres internațional de bizantinologie.....</i>	720
<i>Al VI-lea Simpozion teologic sud-est european.....</i>	735
<i>Al VIII-lea Congres internațional de epigrafie greacă și latină.....</i>	741
<i>Evaluarea lucrărilor celei de-A VI-a Adunări Generale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Vancouver.....</i>	748
<i>Tovarășe președinte.....</i>	770

Emilian Popescu

<i>Istoria Dobrogei</i>	779
<i>Notă</i>	785
<i>Al XVII-lea Congres internațional de Bizantinologie, Washington DC, 3-8 august 1986</i>	787
<i>Colocviul internațional de epigrafie greacă și latină de la Bologna (Italia)</i>	792
<i>Simpozionul internațional de la Istanbul cu tema: Aniversarea a 1200 de ani de la Sinodul al VII-lea Ecumenic de la Niceea (787-1987)</i>	795
<i>Călătoria în Franța în perioada 21-30 martie 1991. Raport de activitate</i>	799
<i>Congresul de arheologie creștină de la Viena</i>	805
<i>Al XX-lea Congres internațional de studii bizantine. Paris 19-25 august 2001</i>	815
<i>Al XXI-lea Congres internațional de studii bizantine. Londra 21-26 august 2006</i>	821
<i>Intervenție pe marginea Raportului: „Misiuni răsăritene” (200-1100), al lui W.H.C. Frend</i>	827
<i>Version française en marge du rapport présenté par le prof. W.H.C. Frend sur les missions chrétiennes aux premiers siècles dans les zones orientales de l’Empire Romain</i>	835

Prefețe

<i>Studiu introductiv la Înviătura Sfântă adecă a Sântei și Dumnezăeștii Liturghii</i>	845
<i>Avant-propos</i>	861
<i>Prolog</i>	863
<i>Prolog</i>	867
<i>Cuvânt înainte</i>	870

Traduceri și relatări despre vizite în România a unor personalități străine

<i>Johannes Straub, Convertirea lui Constantin cel Mare în lumina apologeticii lui Tertulian</i>	877
<i>Claude Mondesert, Câteva considerații asupra apologeticii creștine</i>	887
<i>Vizita în România a profesorului Claude Mondésert, director la „Institut des Sources Chrétiennes”, Lyon, Franța</i>	903
<i>Claude Mondesert, Obiectivele colecției „Sources Chretiennes”</i>	907
<i>Sources chrétiennes în România</i>	921
<i>Les sources chrétiennes en Roumanie</i>	927
<i>Index nume de persoane</i>	933
<i>Index toponime și hidronime</i>	953
<i>Tabel de corespondență editorială</i>	966
<i>Cuprins</i>	973